

1S1

AA1

D.El.Ed. Examination

JUNE, 2019

Second Year (2016 Revised Syllabus)

INDIAN SOCIETY AND EDUCATION

(Marathi Medium)

Time : 3.00 to 5.00 Hrs.

Date : 7/6/2019

(3 Pages)

Max. Marks : 40

1. (अ) जोड्या लावा :

4

'अ' गट

'ब' गट

(1) शिक्षण	(अ) 16 वर्षांपेक्षा अधिक वय	1
(2) मुक्तशाळा	(ब) एक अंतर्बाह्य शारीरिक बदल	1
(3) पौगंडावस्था	(क) मेंदू मज्जासंस्थाचा हळूहळू विकास	1
(4) बौद्धिक विकास	(ड) समाजपरिवर्तन	1

(ब) चूक की बरोबर ते लिहा :

4

- (1) लोकशाहीनुसार तात्त्विकदृष्ट्या प्रत्येकाला स्वतःचे मत, भावना व मन असते. 1
- (2) 18 वर्षापर्यंतच्या व्यक्ती या पॉस्को कायद्यानुसार बालक म्हणूनच ओळखल्या जातात. 1
- (3) बालकाच्या व्यक्तिमत्त्वाचा पाया रचण्यात आई-वडिलांचा सिंहाचा वाटा असतो. 1
- (4) प्रेरणेचे झरे सामाजिक बांधिलकीतून निर्माण होतात. 1

AA1

1 of 3

P.T.O.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 60 ते 80 शब्दांत लिहा : 8
- (1) सामाजिकीकरणासाठी तुम्ही शिक्षक म्हणून कोणत्या अंतर्भूत घटकांचा विचार कराल ? 2
- (2) भारतीय आदर्श समाजरचनेबाबत आपले मत लिहा. 2

किंवा

जागतिकीकरणाच्या पार्श्वभूमीवर शिक्षकांनी स्वतःमध्ये बदल करावेत. तुमचे मत लिहा.

- (3) जबाबदार नागरिक म्हणून तुम्ही तुमचे कर्तव्य कसे पार पाडाल ? 2

किंवा

आरक्षणाची आवश्यकता तुमच्या शब्दात लिहा.

- (4) समाजातील गरीब-श्रीमंत या स्थरामुळे निर्माण होणारी विषमता दूर करण्याचे उपाय लिहा. 2

किंवा

स्त्री-पुरुष समभाव रुजविताना शिक्षकांनी कोणत्या घटकांवर भर द्यावा ?

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 120 ते 160 शब्दांत लिहा : 12
- (1) शिक्षक या नात्याने शिक्षणाद्वारे समाजातील उच्च-नीच भेद (स्तर) कसा दूर कराल ? 3

किंवा

शिक्षक म्हणून विद्यार्थ्यांवर मुलगा-मुलगी समानतेचे संस्कार कसे घडवाल ?

- (2) तुमच्या मते व्यक्तीच्या सामाजिकीकरणात सांस्कृतिक भिन्नतेचे कोणकोणते घटक प्रभाव टाकतात ? ते लिहा. 3

- (3) शिक्षण हक्क अधिनियम (RTE)नुसार पालकांची जबाबदारी विशद करा. 3
- (4) शैक्षणिक संधीची समानता व सामाजिक न्याय देण्याची आवश्यकता स्पष्ट करा. 3

किंवा

भारतीय राज्यघटनेची दिलेली स्वातंत्र्य कोणती ? ते लिहा.

4. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 ते 250 शब्दांत लिहा : 12
- (1) शाळा प्रणालीची व्याख्या सांगून शाळांचे प्रकार विशद करा. तक्ता तयार करा. 4
- (2) समाजविकासामधील अध्यापकाची भूमिका सविस्तर लिहा. 4

किंवा

भारतीय समाजाची वैशिष्ट्ये विशद करा.

- (3) माहिती मागणीच्या अर्जाचा नमुना तयार करा. 4

किंवा

बालहक्क परिषदेत (CRC) निर्देशीत केलेल्या तरतुदींचा उपयोग बालकांच्या विकासासाठी कसा कराल ?